

POSTANOWIENIE

Dnia 15 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Demendecki

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej w dniu 15 maja 2024 r. oświadczenia SSN Romualdy Spyt z dnia 20 marca 2024 r. o podstawie jej wyłączenia od rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZB 47/23

na podstawie art. 42 § 1 i 4 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 10 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym w zw. z art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 334 z późn. zm. – dalej powoływana jako u.s.p.)

postanowił:

wyłączyć SSN Romualdę Spyt od udziału w sprawie o sygn. akt I ZB 47/23

UZASADNIENIE

W dniu 20 marca 2024 r. (data wpływu do Sądu Najwyższego) SSN Romualda Spyt wniosła o wyłączenie jej od udziału w sprawie sygn. akt I ZB 47/23. W uzasadnieniu złożonego oświadczenia wskazała, iż „do czasu zgodnego z Konstytucją RP i prawem europejskim uregulowania kwestii prawidłowości składów orzekających z udziałem sędziów powołanych po przeprowadzeniu procedury przed Krajową Radą Sądownictwa w składzie ukształtowanym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3) nie będzie orzekała w takich składach Sądu Najwyższego”.

Oświadczająca sędzia wskazała, iż jej stanowisko uzasadnione jest treścią uchwały połączonych Izb SN z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA1-4110-1/20, która „jako zasada prawna jest dla niej wiążąca” i „nie uważa, aby wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/2, pozbawił uchwałę mocy obowiązującej z powodów wyłożonych w uchwale SN z 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22”, a nadto powyższy znajduje także uzasadnienie w orzecznictwie Sądu Najwyższego (m. in. uchwała siedmiu sędziów SN z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 i wyrok z dnia 15 kwietnia 2021 r., III PSKP 13/21), Naczelnego Sądu Administracyjnego (np. wyrok z dnia 6 maja 2021 r., II GOK 2/18 i wyroki w sprawach II GOK 3/18, II GOK 20/18), Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (wyrok z dnia 1 grudnia 2020, skarga nr 26374/18; z 19 listopada 2019 r., połączone sprawy C- 585/18, C-624/18 i C-625/18; z dnia 2 marca 2021 r. w sprawie G-824/18), Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (wyroki; z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce, skarga nr 43447/19; z dnia 18 listopada 2021 r. w sprawie Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce, skargi nr 49868/19 i 57511/19; z dnia 3 lutego 2022 r. w sprawie Advance Pharma sp. z o.o. przeciwko Polsce, skarga nr 1469/20; wyrok z dnia 23 listopada 2023 r. w sprawie Wałęsa przeciwko Polsce, skarga nr 50849/21).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Analiza okoliczności przytoczonych w oświadczeniu SSN Romualdy Spyt wykazała, iż powyższe stanowią wystarczającą przesłankę do wyłączenia jej od udziału w sprawie prowadzonej pod sygn. akt I ZB 47/23.

Na wstępie wskazać należy, iż żądanie sędziego nie stanowi wniosku o jego wyłączenie w sensie ścisłym, gdyż kodeks postępowania karnego czynności te określa odmiennie. Powyższe rozumieć należy bowiem jako oświadczenie wiedzy o podstawie wyłączenia z art. 41 § 1 k.p.k. (zob. D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, *Kodeks postępowania karnego*. Tom I. Komentarz aktualizowany, LEX/el. 2021). Sędzia wyznaczony do udziału w rozpoznaniu sprawy powinien bowiem powiadomić o okoliczności, która mogłaby uzasadniać jego wyłączenie na wniosek strony i stanowić podstawę ewentualnego zarzutu dotyczącego braku bezstronności przy rozpoznawaniu sprawy. Ostateczna

ocena i rozważenie konkretnej okoliczności za uzasadnioną podstawę wyłączenia nie należy jednak do informującego o jej zaistnieniu sędziego, lecz do weryfikującego jego oświadczenie sądu, który w trybie określonym w przepisie art. 42 k.p.k. dokonuje obiektywnej kontroli zasadności żądania sędziego w konkretnym układzie faktycznym (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 21 kwietnia 2011 roku, sygn. akt V KK 386/10, LEX nr 846185, wyrok Sądu Najwyższego z 29 lutego 2016 roku, sygn. akt SNO 82/15, LEX nr 2023791). Automatyczne wyłączenie od udziału w sprawie następuje natomiast jedynie w sytuacji wystąpienia okoliczności określonych w art. 40 k.p.k.

W analizowanej sprawie żądanie w przedmiocie wyłączenia ze składu orzekającego SSN Romualdy Spyt formułowane jest na podstawie art. 41 § 1 k.p.k., znajdującego odpowiednie zastosowanie na kanwie niniejszego postępowania mocą art. 10 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym w zw. z art. 128 u.s.p. Zgodnie z treścią powyższego przepisu sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, która mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie.

W ocenie Sądu Najwyższego żądanie sędzi SN Romualdy Spyt o jej wyłączenie od udziału w sprawie prowadzonej pod sygn. akt I ZB 47/23 należało uznać za zasadne. Wyrażnego zaakcentowania wymaga jednak, iż Sąd Najwyższy podziela zasadność formułowanego żądania jedynie z uwagi na wskazywane przez oświadczającą okoliczności związanej z jej subiektywnym, wewnętrznym przekonaniem o braku możliwości jej orzekania. Zważyć bowiem należy, iż to składająca oświadczenie najlepiej zdaje się określać okoliczności mogące wpłynąć na obiektywizm jej orzekania. Nawet jeśli okoliczność taka *in concreto* nie wpłynie na obiektywność jej zapatrywań względem sprawy, to należy wykluczyć też sytuację, gdy strony postępowania sądowego miałyby wątpliwości co do braku jej bezstronności. Podkreślić należy bowiem, iż tego rodzaju sygnał (oświadczenie o wyłączeniu) ze strony sędziego może wywołać niepewność co do jej obiektywizmu. W zaistniałej zatem sytuacji procesowej, także w odbiorze społecznym, jak i postronnego obiektywnego obserwatora, obiektywizm i bezstronność składającej oświadczenie sędzi może wzbudzić uzasadnione zastrzeżenia.

Zważając na powyższy układ sytuacyjny, obiektywnie mogący rzutować na bezstronność i niezawisłość sędziowską, koniecznym jest zatem wyłączenie SSN Romualdy Spyt od rozpoznania sprawy prowadzonej pod sygn. akt I ZB 47/23.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[M. T.]

[ms]